כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה מז.

מסורת הש"ס

אכל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסורין. דהיא וולדה נרבעו. וגבי נעבד נמי היא וולדה נעבדו ואסורים ואע"ג דחזר ונשתנה אין שינוי בנעבד להוציאו מאיסורו: **ואיכא דאמרי.** רב זעורא גופיה לאיסורא הוה פשט והיק"ן ואתמר עלה אמר רבא אמר רב נחמן כו': **וה"נ כעיברו ולבסוף נרבעו נינהו.** ואסירי לד"ה דאין שינוי בנעבד: ומהדר ליה תלמודא **הכי השתא:** **הסם.** לא איקשתי דמעיקרא נמעי אמו היה קרוי בהמה והשתא קרוי בהמה: **דשא הוא דאחיזא באפה** דלתי הרחם היו סגורין בפניו: **לולבו מהו למנוה.** אח"ל יש נעבד במחובר אבל נבוה הכא לענין מצות לולב מאי: **אשירה.** שנאסרה אף להדיוט וביטלה כדאמרינן במתני' (ז) עוטל מה שהחליף וקמיבעיא ליה אם לאוסרה שוב למנוה אם לאו: **יש דחוי אבל מצות.** מי הוי שייכא תורת דחוי במצות דגמרא הואיל ונלמה בעודו אשירה ידחה עולמית: **או אין דחוי.** ומשתרית: **אלא שחור ונתגלה.** נאחר שביקשו הרוח: ה"ג **והוינן בה כי חזר ונתגלה מאי הוי.** הא אידחי ליה כשביקשו הרוח כיון דכל זמן דלא נתגלה פטור מלכסות אידחי ליה מכיסוי: **ל"ש לקולא.** כגון גבי אשירה שבטלה למיהדר לאיסתרויי לולבו למנוה: **ל"ש לחומרא.** כגון גבי כיסוי דמחייבינן למיהדר ולכסויי: **או דלמא ספוקי מספקא ליה.** אי יש דחוי אי אין דחוי: **ולחומרא אמרינן.** אין דחוי הלכך גבי כיסוי חייב לכסות אבל לקולא כגון הכא לא אמרינן אין דחוי למיסרא תיקו: **אכלם דכהנים.** דבגדי כהונה לצורך עבודה וקמיבעיא לן מכשירי קרבן קרבן דמו או לא ואח"ל בקרבן דמו היכא דשתה כשלובנין אומו יש שינוי בנעבד להתירו לגבוה או לא: **היינו בעיא דרמי כר חמא.** דהנך תרתי בעיי בעא רמי בר חמא לעיל בשמעתין: **אי אכלם דגילים.** וקמבעיא הואיל (ה) דבר מצוה הוא מי מתים נעבד כלגבוה או לא: **היינו דר"ל.** דבעי בלובו: **לתגולרות.** לשיר של קרבן דקיימא לן בהחליל (ה) דשיר מעכב את הקרבן: **חלילין.** לשילי"ם בלע"ז: **לאפלרות.** נימין של כיוור. קולד"ם בלע"ז: **עיקר שירה בכלי.** פלוגתא היא בפ' החליל (סוכה דף נ:): **אפילו הכי אסור.** (ו) מאיסי ואפילו אח"ל לענין דקל דמחבר לולבו הכא כיון לצורך קרבן מתים טפי: **מעין.** אינו נאסר להדיוט דמחובר הוא: **אי לכבואה דידיה.** פרלוף שלו: **ומיבעי לך כספל ולהדיוט.** מלמיבעיא ליה בחמחובר ולגבוה מכלל דפשיטא ליה דבתלוש הכ"ג אסירי להדיוט והא בתלוש נמי איכא למיבעיא: **למיא דקמיה.** לנמים שהוא רואה עכשיו לפניו השתחוה והרי הלכו לסם: **וקמאי קמאי.** כלומר מענין המקלח כל זמן שהמים בחים ראשון ראשון והולכין לסם והבאים אחריהן מותרים: **א"ד לדברונא דנהר.** לקילוח של נהר והילוכו השתחוה והרי כל הנהר נעבד ואי יש נעבד במחובר אסירי: **מתני' מי שהיה רוחצו עבודת כוכבים.** שהיה אחד מכותלי עבודת כוכבים והיתה עלמו נעבד: **אסור לבנותו.** שבונה כותל לעבודת כוכבים: **כונס לתוך.** קרקעו ד' אמות: **היה שלו ושל עבודת כוכבים.** שמקוס עוני הכותל חליו שלו: נידון

דקנבעי מארעא. ר"ל ואינם יוצאים חוץ לשדיהם דאילו היו יוצאים חוץ לשדיהם הא תנן (כ"ק דף פא.) מעין שיצא בתחלה בני העיר מסתפקין ממנו ואם כן הוו מים של רבים ואינם נאסרים.

הבא מעיקרא חטים והשתא סולת. תימה הכא משמע דיותר יש להמיר חטים ועשאן סולת יותר מוולד ומכרובה (כ"ק דף סו. ופס ד"ה הס) משמע אפילו דב"ש מוקמי גם לרבות שינויהם ומתירין ולדומיהם וי"ל דהתם גבי אתגן טעמא דב"ש משום דלא ניחא ליה בנפחיה ולא עשה הולד אתגן אבל עבודת כוכבים ניחא ליה בנפחיה והכי אמר רבא פ' כל האסורין (תמורה דף ל: ופס ד"ה דניחא) ולד מוקלה ונעבד אסור דניחא ליה בנפחיה: **ואליבא** דרבי יוסי בר יהודה **לא תיבעי ליך.** הוה מלי למיבעי באילן העומד מאליו ואליבא דב"ש מו בשנטעו גרעין לפי מה שפירש אלא ניחא ליה למיבעי אליבא דרבנן אי נמי באילנות דשמימי א"ג באילן שנטעו ולבסוף עבדו נמי הוה מלי למיבעי אליבא דר' יוסי בר יהודה בעיקר אילן אם נאסר מה שהיה שם קודם שעבדו כדאמרינן לעיל אחזו דבר (ו) שפיכותיו אסורים ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו: **מי** מאים **או לא.** ר"ל אית ליה

שפיר דרבא (סוכה לא:) דלולב של עבודת כוכבים לא יטול ואם טל יצא להתם מיירי קודם ביטול ובדיעבד יצא דמצות לא ליהנות נתנו אבל הכא מיירי אחר ביטול ובעי מי מאים לכתחלה או לא: **אשירה** שבטלה **קא מיבעיא ליה** יש דחוי **או אין** דחוי. (ח) כדאמרינן (בסוכה דף לג.) גבי נקטם לאשו ט)(דלולב) ועלתה בו תמרה מערב יום טוב כשר ובעלתה בו תמרה ביו"ט מבעיא ליה התם ופשיט מי הכא מכסהו הרוח וכו' ומסיק תיקו תימה תפשוט דאין דחוי מהכא להתם (דף לב:) היו י)(עניפין) מרובין מעליו פסול ואין ממעטין ביו"ט ואם מיעטן כשר ומוקי לה (שם לג:) ואפי' אשחור מעיו"ט דהשתא הוי דחוי מעיקרו כי הכא וכי היכי דעלתה בו תמרה ביו"ט ואפ"ה אם מיעטן כשר אלמא אין דחוי וי"ל דתמרה אין בידו להעלות תמרה וכן ביטול אשירה אין בידו דע"י עובד כוכבים צריך לבטלה ולא דמי להדם בידו למעטן (ח):

היינו בעיא דרשב"ל. נקט רשב"ל מקום דלמלוה היא כמו בגילית דהא בכלל בעיא דרמי בר חמא היא שהרי נשתנה ע"י טוייה: **קרניה** מהו לחצוצרות. תימה דהא תניא פרק הקומץ רבה (מנחות דף סח.) חצוצרות היתה בהא מן העשת של כסף עשאה של שאר מיני מתכות פסולה וכל שכן של קרן דבשלמא היא דקיימי (פ"ג מ"ו) דתנן כשהוא מת קולו ז' [שתי] קרניו [שתי] חצוצרות [כו'] י"ל שהוא שופר של כ)(קדוש) השנה כדאיתא פ' במה מדליקין (שבת דף לו.) חצוצרות שיפורא דאכל הכא במכשירי קרבן קא מיירי דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם וי"ל דהיא דמנמתא מיירי בחצוצרות שתוקעין הכהנים והכא בחצוצרות של לוים שהם משוררים על הקרבן וכמה כלי שיר היו שם כנורות ונבלים ומצלתים תדע דקאמר בסמוך עיקר שירה בפה (מ) ושיר לא מעכבא ואיך זה יכול להיות והכתיב ותקעתם בחצוצרות אלא ש"מ כדפי' דתקיעה דקרא לכהנים ורבי' יהודה מפרש דהיא דמנמתא בשל מעה דוקא קאמר ורמיה דבתוספתא מצינו היו מחצצרין וחצוצרות של זהב בידיהם [ועי' תוס' זבחים סח. ד"ה כשהוא]: **לא צריכא** בערכין סוף פרק שני: בעי רב המשתחוה למעיין מימיו מהו לנסכין. מאי קא מיבעיא ליה אילימא אי למיא קא סגיד ואסירי לבבואה דידיה סגיד ומיא שרי. אי הכי הכי תבעי ליה מים בסמל אם הם אסורים להדיוט שיש לאדם בהם תפיסה יד. דאמרינן לעולם פשיטא ליה דלמיא קא סגיד והכי קא מיבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי הא אזלי להו אי דלמא לדברותא דנהרא. לעיקר הנהר קא סגיד. וכולהו מיא דנהרא אסירי. ומתמהינן ומי מתסרי מי נהר. והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים של רבים אינן נאסרין ופשטינן ודאי מים של רבים אינן נאסרין דמיבעיא ליה מים הנובעים מארצו ולא אפשיטא: **מתני'** מי שהיה כותלו סמוך לבית עבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו. כיצד יעשה כונס

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ג מהל' מעשר הלל' יג:
סג ב מיי' פי' סה הלכה יד:
סד ג מיי' פ"ח מהל' גזלה הלכה 6 טוש"ע ח"מ סי' תרמט סעיף ח:
סה ד ה מיי' פי"ד מהל' שחיטה הלכה ז סמג עשין סד טוש"ע י"ד סי' מח סעיף יח:
סו ו מיי' פ"ח מהל' גיזלה הלכה יח סמג עשין מו טוש"ע ח"מ סי' יח סעי' ח:
סז ז מיי' פ"ג מהל' כלי מקדש הל' ג סמג עשין קסט:
סח ח ט מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל' ז:
סט י מיי' פ"מ מהל' עבודת כוכבים הלכ' ה סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמג סעי' ח:

לעזי רש"י

לשל"ש [לילמיל"ש]. חלילים.
קורדי"ש. מיתרים (של כלי נגינה).

רבינו חננאל

אבל עיברו והוקרשו ולבסוף נרבעו אסור. והני חיטי כי עיברו ולבסוף נרבעו דמו דהא הוקרשו החטים ואחרי כן טחנן. ודחינן הכי השתא בהמה לא נשתנית היא היא בעצמה שהיתה במעי אמה כשנרבעה. הכא השתחויה לחטים ונשתנו ונעשו קמח ולא אפשיטא בהדיא: בעי ריש לקיש המשתחוה לדקל לולבו מהו למצוה ומבעיא ליה באילן שנטעו ולבסוף עבדו ואליבא דרבנן דשרו להדיוט. מאי מצוה כי לגבוה דמי ופסול אי לא. כי אתא רב דימי אמר אשירה שבטלה קא מיבעי ליה והכי קא מיבעי ליה אין דחוי אצל מצות וכיון שבטלה כשר הוא אי לא. ואמרינן ותפשוט ליה מדהנן כיסהו ונתגלה פטור מלכסות. כיסהו הרוח חייב לכסות ואמר רבי יוחנן לא שנו אלא שחזר ונתגלה כו'. ואסקא רב פפא דאת אומרת אין דיחוי אצל מצות וחייב לגבוה. ואמרינן דרב פפא גופה קא מיבעיא ליה הא איכא למימר דמשום דעבדינן לחומרא מצרכינן ליה לכסויי או דלמא הא דרב פפא לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא אין דיחוי אצל מצות סבירא ליה או דלמא מספקא ליה ולחומרא אמרינן לקולא לא אמרי' ועלתה בחיקו: בעי רב פפא המשתחוה לבהמה צמרה מהו להכלה. אמרינן חבלת דמאי אי חבלת של בגדי כהנים מקודשין ניתנו היינו בעיא דרמי בר חמא. אי חבלת דציצית דמצוה [הוא] היינו בעיא דריש לקיש. והדרייהו לא אפשטן. ואמר' ודאי הכי הוא מיהו אית לה למיבעי תרתי הלת מילי עלה קרנה של בהמה זו מהו לחצוצרות שוקת מהו לחלילין. כני מעיה מהו לכינורות. אליבא דמאן דאמר עיקר שירה בכלי ושירה מעכבת את הקרבן כו' ועלתה בחיקו: וחלוקת מי שאומר עיקר שירה בכלי ומי שאומר עיקר שירה בפה יכלים לבסומי קלא עבידי [היא] אילימא אי למיא קא מיבעיא ליה אילימא אי הכי הכי תבעי ליה מים בסמל אם הם אסורים להדיוט שיש לאדם בהם תפיסת יד. אמרינן לעולם פשיטא ליה דלמיא קא סגיד והכי קא מיבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי הא אזלי להו אי דלמא לדברותא דנהרא. לעיקר הנהר קא סגיד. וכולהו מיא דנהרא אסירי. ומתמהינן ומי מתסרי מי נהר. והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים של רבים אינן נאסרין דמיבעיא ליה מים הנובעים מארצו ולא אפשיטא: **מתני'** מי שהיה כותלו סמוך לבית עבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו. כיצד יעשה כונס

הגהות הב"ח

(א) גמ' איכא לאמרי דאתמר עלה א"ר בחמן א"ר בר אבוה ממלוקת כשנרבעו: (ב) שם דשא הוא דאחידא בתמיה. נ"ב ובהגהל קמא דף לא משמע דהוי שינוי ול"ל דהשיגו אלא נחה: (ג) שם אלימא אי לגבוהה: (ד) שם כמאנה מי שהיה בוחלו סמוך וכו' כונס לתוך שלו: (ה) רש"י ד"ה אי מכלם וכו' הואיל דדבר מצוה וכו' נעבד כלפי גבוה: (ו) ד"ה אפי' הכי אסור דמאריסי: (ז) תוס' ד"ה ואליבא וכו' אחזו דבר שגזדרוע אסור ועיקרו מותר: (ח) ד"ה אשירה וכו' אין דחוי והכי נמי אמרינן גבי נקטם לאשו דדהדס ועלתה וכו' ותימה וכו' ומוקי לה דאפי': (ט) ד"ה קרניה וכו' רשירה בכלי לא מעכבא ואין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' איכעיא ליה מפשטו פשיטא ליה לרב פפא. מלות לרב פפא מאתק. וי"ב כסוכה דף לג ע"ל ליט. וכ"ב מפרש"י שם שפיכם מפשטו פשיטא ליה לנחא וכו' עכ"ל משמע אבל לר"ם עלמו תלי פשיטא וכן מוכח לשון זאת לומרת וכו' וכ"ב הכפרי"ם שם אלא אלא נפתרייב מבש"י ועי' ע"ז פ"ח סי' תרמ"ו ופרי"ם ס"ל סי' כ"מ סעיף י"ל ודו"ק:

מוסף רש"י

כסהו. אדם לדם מיה אי עוף (סוכה לג.). **לא שנו.** דכסהו הרוח חייב לכסות, אלא שחזר ונתגלה (שם). **פטור מלכסות.** דהא מכוסה ועומד הוא (חולין לפ.). **הואיל ואידחי.** על ידי הרוח מכסוי של אלנה, כדקאמר דכי לא נתגלה פטור מלכסות, אידחי. לעולם ואפילו נתגלה (סוכה לג.). הא אידחי ליה מכסוי, דהא כיסהו ואתגלה פטור מלכסות (חולין שם). **אין דיחוי אצל מצות.** אין אמרינן דחוי אצל מצות, ומי אמרינן דחוי בפסול קרבן הוא לאמרינן (שם). **עיקר שירה בכלי.** עיקרן לנוד מעין שיר הן הפורה כדאמרינן במסכת ערכין (יא.). מכמה מקראות, וסבר ר' יוסי עיקר השיר אינו אלא אם כן חלל מנה עם השיר וכן כנורות ונבלים הכל כמנין המפורש שם (סוכה ה.). **בפה.** בלוים אומרים השיר דכר יום ביומו, כגון לה' האדץ ומלאה (תהלים כד) בראשון, גדול ה' ומהולל (שם מח) בשני, וכן כולם (סוכה ה.). **בוחלו סמוך לעבודת כוכבים.** שהיה אותו כותל מחיצה אף לגבי עבודה זרה (שבת לפ.). **אסור לבנותו.** דקמהני לעבודה זרה (שם). **שלו ושל עבודת כוכבים.** שהיה אלי מקום הסמל של ע"ז (שם לפ:).

מכניו

מכניו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com